

Social- och hälsovårdsutskottet

Statsrådets redogörelse om det globala handlingsprogrammet Agenda 2030 för hållbar utveckling Hållbar utveckling i Finland – långsiktigt, koherent och inkluderande

Till framtidsutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om det globala handlingsprogrammet Agenda 2030 för hållbar utveckling Hållbar utveckling i Finland – långsiktigt, koherent och inkluderande (SRR 1/2017 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för utlåtande till framtidsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Taina Kulmala, Statsrådets kansli
- direktör för internationella ärenden Pasi Korhonen, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Anni Kaukoranta, social- och hälsovårdsministeriet
- direktör Taru Koivisto, social- och hälsovårdsministeriet
- projektchef Hanne Kalmari, social- och hälsovårdsministeriet
- forskarprofessor Jaana Suvisaari, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- professor emeritus Matti Rimpelä
- docent i barnpsykiatri Jari Sinkkonen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- projektledare Katri Saarikivi, Helsingfors universitet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I redogörelsen beskrivs regeringens nationella plan för att genomföra FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling (Agenda 2030). Utgångspunkten för genomförandet är dokumentet Samhälleligt åtagande för hållbar utveckling, som förra året uppdaterades av den brett sammansatta kommissionen för hållbar utveckling.

Social- och hälsovårdsutskottet ser det som viktigt att genomförandeplanens andra fokusområde är ett Finland där det råder jämlikhet, jämställdhet och kompetens. Här ingår åtgärder bland annat för att främja hälsa och välfärd, minska ojämlikhet, förbättra funktionsförmågan hos äldre, tryg-

Utlåtande ShUU 3/2017 rd

ga nödvändiga tjänster och öka sysselsättningen av partiellt arbetsföra och ge dem bättre möjligheter att stanna kvar i arbetslivet.

När jämlikhet och delaktighet förverkligas betyder det enligt redogörelsen att den utveckling som särbehandlar olika befolkningsgrupper kan förebyggas på ett mätbart sätt. Utskottet instämmer med redogörelsen i att man endast genom att förebygga ojämlikhet och segregering kan garantera en välmående befolkning och ett lugnt och stabilt samhälle. Redogörelsen varken beskriver eller analyserar närmare till exempel tillståndet inom barn- och familjepolitiken och målsättningen läggs fast på en mycket allmän nivå.

Utskottet betonar särskilt att de åtgärder som avser att främja barns och ungas välfärd och hälsa har samhälls- och betydelse på lång sikt. Enligt vissa studier ökar problemen med psykisk hälsa i ungdomsåldern jämfört med barndomen, och cirka 20—25 procent av de unga har dessa problem. De vanligaste är förstämningssyndrom (prevalens på årsnivå 10—15 %), ångestsyndrom (5—15 %), beteendeproblem (5—10 %) och missbruksproblem (5—10 %). Problem med psykisk hälsa är vanligare i de lägre socialgrupperna än i de högre. Bland annat ekonomiska svårigheter i familjen och långvariga konflikter hos föräldrarna och sjukdomar leder till ökad risk för psykisk ohälsa. Psykiska störningar och missbruksproblem hör också till de sjukdomar som oftast leder till arbetsoförmåga, särskilt i de yngre åldersgrupperna.

Enligt regeringens spetsprojekt Programmet för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE) förnyas tjänsterna för barn, unga och familjer på ett kundorienterat sätt. Fokus flyttas till de tjänster som är gemensamma för alla och som är av förebyggande karaktär samt till tidigt stöd och tidig vård. I programmet finns det mål för att bland annat öka jämlikheten och stärka barns, ungas och familjers egna resurser och känsla av att få hjälp och uppleva delaktighet. Måluppfyllelsen kommer att mätas med konkreta indikatorer, till exempel erfarenheter av ensamhet och mobbning och skador som orsakats av föräldrarnas missbruksproblem och separationer.

Målet med spetsprojektet för att främja hälsa och välfärd och minska ojämlikhet är att öka sunda levnadsvanor och stärka psykisk hälsa, förebygga ensamhet och jämna ut skillnader i välfärd och hälsa. Åtgärderna för att främja hälsa med sunda levnadsvanor och hälsofrämjande förhållanden gynnar folkhälsan enligt principen om hållbar utveckling. Måluppfyllelsen mäts med effektivitetsindikatorer som gäller bland annat alkoholanvändning och rökning.

Med social- och hälsovårdens åtgärder kan man minska utslagning och arbetsoförmåga som orsakats av psykisk ohälsa eller av missbruksproblem. För att finna fungerande lösningar måste registerinformation och forskningsresultat utnyttjas brett. Denna information handlar till exempel om orsaker till och ändringar i psykiska störningar hos unga och om behovet av senare tjänster och arbetsförmågan hos de unga som tidigare omfattats av dessa tjänster. Utskottet ser det som viktigt att genomförandet av målen för spetsprojekten kan mätas på ett lämpligt sätt och att den information som behövs för bedömning av resultaten kan tas ut så snabbt som möjligt ur olika register, så att det finns tillräckligt med information för långsiktigt beslutsfattande.

Utlåtande ShUU 3/2017 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att framtidsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 17.3.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Sanna Lauslahti saml
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Pekka Puska cent
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.